

Kom igång med Fysisk lärmiljö (sida 1)

Observationsschemat är tänkt som ett stöd vid **kartläggning** av en lokals fysiska miljö. Påståenden som skattas högt (stämmer helt) är kopplade till att lokalen ger goda förutsättningar utifrån den fysiska miljön.

Genomför observationsschemat i dessa tre steg:

- 1) Välj en lokal/plats och gå igenom punkterna på detta blads baksida. Om du har möjlighet kan du genomföra skattning både då lokalen är tom och då den används som den brukar. **Fota även lokalens väggar, tak och andra eventuella utrymmen.**
- 2) Använd "Stödfrågor utifrån specifik situation" (grön ruta) för att beskriva en specifik situation som sker i lokalen som observerats.
- 3) Diskutera dina fynd med dina kollegor. Ha de foton du tog i steg 1 nära till hands som underlag i diskussionen. Tag hjälp av reflektionsfrågor utifrån en specifik situation (grön ruta) och reflektionsfrågor efter skattning fysisk lärmiljö (gul ruta).

Stödfrågor utifrån specifik situation:

Lokal eller plats som observerats: _____

Vad vill du att eleverna gör i situationen: _____

Gör eleverna detta? Om nej, vad gör vissa eller flera istället?: _____

Utifrån den situation du valt, försök ta reda på vilka *delar* i den fysiska miljön som är ett **stöd** respektive **hinder** för eleverna i att göra det du vill att dom ska. Med *delar* menas exempelvis inredning, möbler, redskap och teknik samt lokalernas utformning

Delar som är ett **stöd** för eleverna:

Delar som är ett **hinder** (eller saknar funktion) för eleverna :

Frågor för att gå vidare med dina svar:

* Utgå från de delar som är ett stöd för eleverna - hur kan ni göra för att ha kvar dessa, använd dem i fler situationer eller utveckla hur de används nu?

* Utgå från de delar som är ett hinder eller saknar funktion för eleverna - Om en del saknar funktion utifrån den situation ni valt, är den viktig att ha kvar ändå eller bidrar den till visuellt buller? Hur kan ni åtgärda de delar som är ett hinder för eleverna?

Använd gärna reflektionsfrågor nedan (gul ruta).

Reflektionsfrågor efter skattning observationsschema fysisk miljö:

* Vilka frågor skattade du som *stämmer helt* och vilka skattade du som *stämmer inte alls*?

* Kan ni använda er av strategierna reducera, undvika och/eller kontrollera för att åtgärda de punkter ni skattat som *stämmer inte alls*?

Reducera - minska det som stör, exempelvis genom att minska oönskat ljud med absorberer eller täcka för starka ljuskällor

Undvika - planera för att undvika det som stör, exempelvis genom schemaläggning, ändrade rutiner eller byte av lokal för en viss aktivitet

Kontrollera - undersök på ett systematiskt sätt det som stör, exempelvis genom att kontrollera vid olika tidpunkter eller att fråga elever vad de tycker

* Vilka på skolan kan vara ett stöd i att hantera de punkter ni skattat som stämmer inte alls? Exempelvis Ledning och EHT, vaktmästare, särskilt kunniga...

Fråga	Exempel	Gradera:
Innemiljö		
Lokal och möbler ger förutsättningar för att barn/elever vid behov kan arbeta enskilt eller tillsammans		
Lokalen är fysiskt tillgänglig för varje barn och elev	<i>Barn och elever kan röra sig enkelt</i>	
Möblering och inredning av lokalen är funktionell och ändamålsenlig samt kan ändras utifrån behov	<i>Det är lätt att utföra de aktiviteter och uppgifter som bestäms och möblera om vid behov</i>	
Ett aktivt arbete sker för att minimera trängsel i lokalen	<i>Det finns en strategi för hur elever lämnar klassrummet vid förflyttningar</i>	
Verktyg/redskap finns tillgängliga och används också av barn/elever vid behov	<i>Skärmar, hörlurar, hörselkåpor, möjlighet ta paus/sitta individuellt</i>	
Ljud		
Om du klappar händerna i lokalen när den är tom är ekot minimalt	<i>Ljudet efter klappning saknar "svans". En lokal som ekar riskerar att alla ljud förstärks, även oönskade</i>	
När pedagogen talar hör alla elever väl, oavsett placering i rummet		
Ljudmiljön ger möjlighet till arbetsro och koncentration	<i>Inga eller minimal förekomst av oönskade ljud (skrap, knäppningar, buller). Om barn/elever behöver prata stör det inte andra onödigt mycket.</i>	
Inredning och material främjar en god ljudmiljö	<i>Tjocka tyg, stoppade material, absorberer och fyllda bokhyllor är exempel på inredning som minskar ljudbuller</i>	
Ljus		
Belysningen är god	<i>Belysningen upplevs som tillräcklig för att kunna se det som är fokus för undervisningen och arbeta enskilt eller tillsammans</i>	
Ljusmiljön är reglerbar - både belysning och dagsljus		
Lokalen är utformad med hänsyn till att olika barn ska kunna se bra oavsett placering i rummet		
Det finns inga platser i klassrummet där dagsljus kan blända barn/elever		
Ljuskällor ger ett oavbrutet ljusflöde	<i>Lampor blinkar inte eller att ljuset upplevs som att det "fladdrar"</i>	
Luft och Lukt		
Luftkvaliteten är god	<i>Ventilationen är god, luften upplevs ej som för torr, fuktig, unken</i>	
Temperaturen i lokalen är varken för kall eller varm		
Det doftar neutralt i rummet, inga obehagliga eller starka dofter kan uppfattas	<i>Tänk på att även "behagliga" dofter kan störa, notera gärna alla dofter i rummet</i>	
Visuell miljö		
Visuellt buller är minimerat	<i>Elever kan rikta fokus på undervisning, instruktion eller hitta material utan att inredning/dekorationer stjäl uppmärksamhet och försvårar att rikta blicken rätt.</i>	
Lär- och/eller lekmaterial samt resurser är lätta att hitta		
Färgsättning i lokalen är genomtänkt		
Om flera aktiviteter erbjuds i lokalen framgår detta tydligt	<i>I klassrum med parallella läraktiviteter utifrån uppgift, i uppehållsrum eller lokaler med fritt utforskande av lek och aktiviteter</i>	
Lokalen känns inbjudande utan att inredningen bidrar till onödigt visuellt buller		

1 = stämmer inte alls,
5 = stämmer helt